

Kan kapitalisme redde klimaet?

Tusener av selskaper er til stede i Katowice for å påvirke forhandlerne. De fleste viser fram grønne teknologier, varer og tjenester som kan bidra i det grønne skiftet. Markedet som oppstår om verden skal nå globale klimamål er gigantisk. Den grønne fløyen kjemper for økte ambisjoner, økt CO₂-prising og stabile rammebetingelser som gir dem trygghet for å øke investeringene. Det mangler ikke på løsninger som kan redde kloden.

Men olje- og gasslobbyen og kullforsvarerne – ikke minst fra vertslandet Polen – er her også for å kjempe for sine interesser. De må ikke få ta opp mer enn 20 prosent av det de har funnet om vi skal unngå klimakatastrofe. Disse reservene ligger teknisk sett i bakken, men er økonomisk allerede tatt i bruk. De er bygd inn i aksjekursene og selskapene låner penger mot dem. Hvis en hørte på forskerne og beholdt 80 prosent i grunnen, ville verdien av selskapene bli redusert med i størrelsesorden 20 norske oljefond. Ikke underlig at de kjemper knallhardt mot dette.

Vi kan ha en sunn balanse i disse selskapene eller en relativt sunn planet, men det ser ikke ut til at vi kan ha begge deler.

Den fossile fløyen bruker ulike strategier for å kjempe for sine interesser. Alt fra klimafornekning mot bedre viten for å så tvil som undergraver handling, til finurlige forklaringer på at fortsatt utnyttelse av de fossile ressursene de disponerer er forenlige med klimamålene. Eksempel fra Katowice er at land som USA, Russland, Saudi-Arabia og Kuwait prøver å svekke autoriteten til Klimapanelets siste rapport om oppvarming på 1,5 °C.

Hvem vinnere eller taper her? Overlater vi kampen til det frie markedet vil fossilfløyen vinne på kort sikt og sende verden inn i en katastrofe som gjør oss alle til tapere. Det er her vi befinner oss nå. Lobbykraften fossilindustrien disponerer i forhold til den grønne fløyen er ti til en. Et av resultatene er at fossile subsidier er fire ganger så store som subsidiering av fornybar energi globalt. Mens vi trenger å redusere utslippene med 45 % innen 2030 åpnes stadig flere nye kullkraftverk enn de som legges ned. Selv om vi har løsningene setter verden globale utslippsrekorder mens vi trenger en dramatisk reduksjon. Og vi har nesten ingen tid igjen.

Norge er aktør i spillet. Vi er pådrivere i klimaforhandlingene for økt ambisjonsnivå, men argumenterer samtidig for at all norsk olje og gass skal opp. Vi subsidierer til og med leting etter ny. Det samme gjør de aller fleste andre olje- og gassproduserende land. Denne ligningen går ikke opp. Å mene at vi skal få ta opp alt mens andre må redusere for å nå globale klimamål er en umulig posisjon. Resultatet er at alle tar opp så mye og raskt de kan.

Teknologioptimisme er bra, men farlig om den ikke kombineres med knallhard satsing på raskt økende CO₂-avgifter og tilsvarende insentiver til grønne varer og tjenester. Tror vi at markedet alene vil løse problemet, lurer vi oss selv og går en rask undergang i møte.

Klimakonvensjonen representerer et rammeverk som verdens ledere kan bruke til å snu utviklingen. Men uten politisk vilje og støtte i ryggen er klimaforhandlerne sjakk matt. Dette er elefanten i rommet. Beslutningene på COP24 vil ikke føre til at en dråpe olje eller kubikkmeter gass mer blir liggende urørt.